

Arad Kintzler Zoltán Andrassy-tér 20.

Chronometer műóráás és ékszerész.

Ajánlja kitünően szabályozott óráit és a mostani izlésnek megfelelő ékszereit. A tőle kiadott tárgyakért írásbeli szavatosságot vállal.

Fotoemail munkákat fénykép után arany és ezüst foglalattal elvállal és készít.

Javítások azonnal és pontosan eszközöltetnek.

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

FELELŐS SZERKESZTŐ: HONISCH L. ISTVÁN.

ARAD, 1903. JANUÁR HÓ 25.

III. ÉVFOLYAM 2. SZÁM. ════════

══════ MEGJELENIK MINDEN

MÁSODIK VASÁRNAP. ════════

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZÁM.

KIADÓHIVATAL: JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor.

Egyes száma 40 fil.

══════════ ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG KÖNYVNYOMDÁJA. ════════════

ALFÖLD

SZÉPIRODALMI, MŰVÉSZETI, TÁRSADALMI ÉS KRITIKAI KÉPES FOLYÓIRAT.

Felelős szerkesztő: HONISCH L. ISTVÁN.

SZERKESZTŐSÉG: SZABADSÁG-TÉR 16. SZ.

KIADÓHIVATAL: ARAD, JÓZSEF FŐHERCZEG-ÚT 22.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Előfizetési ára: Egy évre 10 kor. Egyes száma 40

AZ ARADI IRÓK SZERVEZKEDÉSE.

Irta: Edvi-Ilés László.

Arad, január 24.

A régi klasszikus mondás szerint quandoque et bonus dormitat Homerus: néha maga a jó Homér is elszunyóvál. Valami nagyon súlyos vád tehát nem illehet bennünket, amiért egy kicsikét szunyadoztunk itt Aradon mi, akik hivatottan vagy nem-hivatottan a tollat forgatjuk. A lét nehéz kérdései egyformán súlyosan nehezdednek mindannyiunkra és épen mi, akik a munkánk árán tartjuk el magunkat és a családunkat, érezzük legjobban, hogy milyen kevés órából áll a nap, eleget tennünk legkövetlenebb kötelességeinknek.

De ha így is van; ha meati is, a köznek javára szánt tevékenységben való ellanyhulásunkat a megélhetés gondja, mely a magunknak és magunkért dolgozást parancsolja s ha ezért vád senki részéről nem is érhet bennünket: mind jobban erőt vesz rajtunk az önvádolás érzete azoknak a kötelességeknek az elhanyagolásáért, melyekkel a társadalomnak tartozunk. Ezt az önvádat fokozza és öregbíti mindaz, a mit magunk körül látunk és tapasztalunk; azok a jelenségek, a melyek önkéntele.ül felriasztanak bennünket esőndes visszavonultságunkból.

Nemesak mi szunyadtunk el ugyanis, de elalvó-félben van az a közszellem is, mely a nemzeti eszmények oltárának őrtüzeit van hivatva ébren tartani. Bizonyos lethargia nehéz fellegei borulnak a látóhatárunkra; az az elcsüggedés ül a lelkekre, amelyiknek alig van orvossága, ha elhatalmasodik. A nemzeti energia mintha megzsibbadni kezdene és összetett

kezekkel nézi a felénk tornyosuló viharokat, a gyorsan közeledő veszedelmeket. A delejtű, mely az elnyomatás korszakában biztosan mutatta meg a követendő utat, ingadozik, ide-oda mozog és utvesztőbe visz a kozmopolita felfogás gyorsan terjedő ingoványában. Azok közt a különböző irányzatok között, amelyeket a századvég dobott felszínre s a melyeket még nem szűrt át eléggé az elfogulatlan bírálat, a melyeket nem igazolt az élet tapasztalása, a nagyközönség nehezen igazodik el és tévedezve tanakodik, ledöntse-e a piederstárlól azt a szobrot, melyet eddig szépnek tudott, azért az alakért, melyet helyére állítani készül az új irányzat szépnek kikiáltott alkotása; elfogadja-e helyesnek, jónak azt az iskolát, a mely homlokegyenest ellentéte annak, a melyben felnőtünk, a melyiknek tanaiban gyermekeinket neveltük és a melyet most egyszerre el akar törülni egy újabb iskola, kevesebb idealizmussal, de sokkal több realizmussal és sokkal több meztelenséggel bővelkedő a réginel.

Fel kellett, hogy riasszon bennünket mindez a jelenség, a melyre csak futólag mutatok rá és éreznünk kell a mulasztás önvádját, ahogy kettős kötelességet mulasztottunk: nem raktuk az illatos galyakat a nemzeti szellem oltárának áldozattüzére és nem őriztük eléggé az idealizmus templomának kapuit. Látjuk és érezzük, hogy mind a kettő megboszulja magát, ha közbe nem lépünk. Nem szerénytelenség, nem nagyot mondás és nem nagyképűség ez. Egyenként parányok vagyunk valamennyien, igénytelen közkatonái a betűnek, de együttesen, összeállva egy olyan hatalmat képviselünk, a

melyet kezünkől kiejteni vétek a világosság forrása, a világot újja alkotott betű ellen. A nemzeti szellemet ápolni kell lakadatlanul és ki ápolja azt, ha nem mi, akik kezünkben a tollal hozzá férközhetünk a hazafiak lelkének legmélyén alvó érzelemhez? És ki állítsa vissza az eszmények uralmát, ha nem az eszményekért hevülő író, aki olvasójának a szívéhez akar szólni, hogy agyát irányítsa?

Nem szereplési vágy volt tehát, ami bennünket arra indított, hogy hívó szót intézzünk a toll aradi embereihez, hanem annak a kötelességnek az érzete, mely itt a Maros partján talán nagyobb, paranesolóbb, mint az ország boldogabb vidékeire. A nyelvhatáron vagyunk: két lépés csak a városon kívül s alig halljuk többé az édes anyanyelv zengzetes szavát. Apró szigetjei még vannak a megyében a magyarságnak, de a kis szigeteket hamar elmossa az ár, ha nem emelünk idején védgátakat. És vannak még szigetjei az ideáloknak is a lelkünkben, de ha ezeket ellepi az új irányzatoknak a helyes bírálat szűrője által vissza nem tartott iszapja, hogyan hajtson azokon ki újból az az égfelé törő pálmageszt, melyet elpusztulni engedtünk?

Keljünk fel azért mindnyájan tette és munkára, akik egyformán érzünk, a kiknek bármí csekély hatásunk lehet a kezünkbe adott toll révén a közvéleményre. Ne riasszon vissza a fáradtság, a feladat nagysága. Semmiféle feladat nem lehet olyan nagy, hogy azzal össze mérjük az erónket és semmiféle erő nem olyan parányi, hogy ez a maga súlyát ne éreztetné. A közöny se bántson bennünket; szívünk melegével, lelkünk hevével olvasztgassuk annak jégburkait. Lépünk do'ogra: az igazat, a szépet, a nemeset hirdetni. Velünk lesznek, bizonyos, mindazok, akik igazak, jók és nemesek. Irjunk, munkáljunk, hirdessük az Igét, mely egyedül szent a magyar korona területén; az Igét, mely egyedül igéri a boldogulásnak azt a birodalmát, a hová sokat hányatott nemzetünknek eljutnia kell.

A Kölesegy-egyesület irodalmi szakosztályának megalakítása legyen egy új korszak hajnalának első sugara itt a keleti határponton. Legyen egy ébresztő kiáltás mindazokhoz, a

kik ma csak azért nem szállnak táborba az igaz ügy védelmére, mert ninesen kitűzve a zászló, de a kik mellettünk lesznek, ha szavunk hozzájuk elhatol. A szent ügy nevében: a nemzeti szellem és az eszmények kultuszának nevében szervezkedjék az aradi Kölesegy-egyesület irodalmi szakosztálya minél erősebben, minél buzgóbban és dolgozzék minél tevékenyebben, minél nagyobb és szebb sikerek biztos kilátásával.

A PILLANTÁSOD.

I.

Titkon, lopva, rádtékitve —
— Valahogy más ne is sejtse,
Hogy a bűvös pillantásod
A szívem mélyéig hatot.

Milyen báj van szemeidben,
Hiszen nagyon sokat néztem:
Amíg te azt észrevetted,
Hogy elfogott az ígélet!

Milyen rég már, hogy elnézem
Titkon, lopva, lázgyötörtén,
S lesem azt a pillanatot,
Hogy láthassam a te arcod.

Hajad, arcod, a két szemed
Azt a karesu szép termeted —
Csoda-e, hogy megszerettem?
S pillantásod rabja lettem!

EGY TOUR.

II.

Fényben uszott a bálterem,
Telve csupa virágszállal,
Az illat s a zene mámor!
Zsongó édes káprázattal —
Töltötte el a lelkemet:
S elvesztettem a szívemet.

Mert a sok szép virág között —
Megláttam a liljom szálát;
Az egyetlen, a fehérét,
Mi betölti álmaimat.
S lestem, vártam alkalomra,
Hogy felkérjem őt egy tourra . . .

Habos fehér, selyem szoknya
Övezte a liljom szálát,
A lebbenő boszton tánera
— Ki, ki ugró pici lábat —
El, el néztem, megcsodáltam,
S a tourra csak egyre vártam.

Tekintetünk találkozott,
Titkon, lepva, szemérmesen —
Lil'jom szálam végig nézett:
Várjon, várjon türelmesen,
Hogy a tourt megérdemelje . . .
— Azt mondta a tekintete. —

És én vártam türelmesen,
Hogy jöjjön a karjaimba
Lil'jom szálam egy lebbenő,
Őrök tartó boszton tourra . . .
— És táncoltunk, boldog voltam,
Hogy derekát átkaoltam.

Liptófalvi István.

Dr. Csák Cyrjék, minorita rendfőnök.

KRÓNIKA I.

ZSINDELYKE ÉSZREVÉTELEI.

Eliesett párbeszédéből,

Amilyen örömmel érkeztem haza Aradra, olyan szívszorongva és könnyező szemmel néztem, amint anyuskám és a tantim felém lobogtatták kendőeskéiket. Olyan gyorsan hagyta el a vonat a pályaudvart, hogy alig jöttem magamhoz, mikor már enyéimet, de még a pályaudvart se láttam — egy nagy kanyarulat — és kint robogott a vonat a hóborította réten.

Egészen Budapestig végtelen szomorúság töl-

tötte el a szívemet, de aztán lassan, lassan beletörődtem a változhatlanba . . .

Most már itt vagyok újra az intézetben. Elképzelhető az az örömujongás, a mikor a jóbarátnök újra összegyűltek. Már egy hete, hogy itt vagyok, de még mindig nem fogytunk ki a sok beszédből; mert aki otthon volt, az mindegyik sokat tud újságotni. Most különben legtöbb szó esik Lujza hercegnőről és Gironról . . .

Mi bizony, felette örvendnénk, ha láthatnánk a szerelmes párt . . .

Nem úgy, mint a genfi nevelőintézetbeli leányok, a kik megbotránkozásuknak adtak kifejezést azért, hogy Lujza szász trónörököső Gironnal kiköcszik és olyan feszületenül és polgáriasan viseli magát.

Én azt hiszem, hogy azok a kisasszonyok majd másképen is fognak gondolkodni: majd akkor, ha a sors rabbilinése olyan élettárhoz köti egyikét, másikat, a kihez még a megszokás se képes a jövő nyugalmát biztosítani. Bizonyval az ilyen családott asszonyok mindegyikének meglesz a maga Gironja, ha nem is szökik meg vele.

Most mikor otthon voltam, én is pályázni akartam a *Függetlenség* pályakérdésére, de ahányszor csak hozzáfogtam az íráshoz, mindig háborgattak. Végre elhatároztam magam, hogy innet írom meg a véleményemet, Ambar az írás itt is sok nehézségbe ütközik, de mindig úgy t szek, mintha a feladványaimat végezném, az írásbeli dolgozatok alatt pedig ott vannak a teleirt kutyanyelvek.

Tehát visszatérve a pályakérdésre, az én véleményem az: hogy a nő szerelméért mindent fel tud áldozni — szülőt, testvért, férjet, gyermeket. Pláne az olyan gyermeket, a mely nem az igaz szerelem gyümölese. Ifju szívem teljes erejével tiltakozom Lujza hercegnő elítélése ellen. Talán ha egy polgárnő hagyja el a férjét és gyermekeit, hogy bűnös szerelmének éljen, talán jobban elítélendő, mint a trónörököső. Kinek anyai szeretete a sorstól adott körülmények miatt nem lehet annyira kifejlődve mint e y polgárnőnél, a kinek gyermekei vele éreznek és aki gyermekeivel és azokért érez szívének egész melegével: még ha szerele re gyulad más iránt, akkor is igen sok esetben a gyermekét magával viszi.

Egy cseppet se tudok azon csudálkozni, hogy Lujza hercegnő oly könnyen ott tudta hagyni gyermekeit. Hiszen egy trónörököső gyermekei nem igen nőhetnek az anya szívéhez. Mert azokat a százas tradíció, az uralkodó politika úgy neveli, a mint az esetleges trónvárományos gyermekek nevelése sablonszerűen és a szigorú copfos etiket-rendje szerint elő van írva. Hiszen egy olyan leányból hogy lehet boldog asszony, akit csupa politikából férjhez adnak olyan emberhez, akit még meg se tud szokni.

Most már: hogy ne tudta volna Lujza hercegnő

otthagyni gyermekeit. Harminchárom éves korában a szívében fogant, önzetlen polgári szerelméért.

Hiszen otthagytott gyermekei ő benne mítsem vesztettek, a politika, a családi tradíció szelleme, anya nélkül is éppen úgy be lesz oltva a trónörökös nő gyermekeibe, ha az anya nem is lesz mellettük. Ezt jól tudta Lujza trónörökös nő és én csak osztani tudom az ő lelkivilágának megállapodott fel-fogását . . . Szabadulnia kellett a művelésben, a durva, a szív nélküli férj oldala mellől, — hogy harminchárom éves korában a szívében fogant igaz szerelmének áldozzon.

De most hagyom ezt a témát, mert háládatlan dolog ezt tovább fejtegetni: Az egész esetből az a morál mégis megszívlelendő, hogy még a polgári mamák is jól fontolják ám meg azt, a mikor leányaiknak férjet szemelnek ki. A férjválasztást hagyják csak a szülők a leánynak, mert hogyan a szív szerint fog az férjhez menni, akkor nem lesz szükség arra, hogy az igaz szerelmet akkor ismerje meg, a mikor már öt gyermeke van.

Én bizony, ha csak az én önkéntesem eserben nem hagy, hát minden bizomnyal az ő felesége leszek, mert az idő szerint azt hiszem, hogy a szívem szerint fogok eszeledni.

Mikor hazulról elutaztam, minden — bálozásra képes, illetve bálozásra megfelelő kort elért — barátnőim nagyban készültek a lutheranus bálna.

Szívszorongva gondoltam arra, hogyha most nem kellene elutaznom, vagyha nem röstelném kijelenteni, hogy nem megyek vissza az intézetbe, akkor én is résztvehetnék a lutheranus bálon. De mégse vitt rá a lelkiismeretem. Így hát csak a küldött újságokból látom, hogy milyen jó sikerült a bál, de még a hangverseny is. Egyik barátnőm, aki semleges szemmel néz mindent, azt írta, hogy Vince Margit valószínű művésznő a zongora játéklán és Kabdebó Margit sem marad mögötte a művészi tehetségben. Barátnőm még azt is megjegyezte, hogy Vince Margit a hangverseny alatt rózsaszínű ruhát viselt. A bálon pedig fehér selyemben volt és hogy a frakkos tömeg nagyrésze rajta feledte a szemét.

Bng Vilmosnak szép hangja van, de rosszul választotta meg azt, a mit előadott. Zilahiné dacára annak, hogy beteg volt, azért mégis igen szépen énekelt. Tudással és érzéssel szavaltta Gazdi Aranka *Kiss József*, a kitűnő poétának *A b a s z o n y* című balladáját. Az úri cigány banda is nagysikert aratott.

A bálról pedig külön megjegyzi a barátnőm, hogy virradatig tartott. A második négyest öt óra után táncolták és vagy nyolcvan pár vett részt benne. Fejedelmi toilettben volt a bájos Herczig huszárcapitányé.

Mindezeket fájó szívvel veszem tudomásul és vigasztalom magam, hogy mához egy évre én is

részt fogok venni, nem csak a lutheranus bálon, hanem mindenütt ott leszek, ahol csak táncolni lehet.

Nagy forrongás van most az aradi tollforgató emberek között. A Kölessey-egyesület — melynek ügybuzgó derék elnöke, Varjassy Árpád kir. tanfelügyelő — irodalmi szakosztálya újra fog megalakulni, hogy végre érdemlegesen sorompóba léphessenek azok, a kik értenek valamit az íráshoz.

Elképzelhető most már, hogy Magyarország hatvanezer írói közül mennyi esik híres Aradvárosára. Az írói egyesületbe való bejuttatás zsinormértékének a magassága egyelőre nincsen megállapítva. De az aradi írógárda krémje meg fogja tudni találni a módot arra, hogy milyen kaliberű írók valóok oda — a honnét csak egy lépés fog hiányozni arra, hogy a Parnassus kapuját megdöngethessék. Hogy aztán ki előtt fog megnyílni a Parnassus kapuja ugyan is, hogy Aradváros szép írói közül melyik hozza meg az országos dicsőséget Arad írói egyesületének, hát az a jövő titka?

Az mindenesetre megszívlelendő dolog, hogy az aradi írógárda egyike se valami felette való módon magasan ragyogó csillag! — Azért hát nem tanácsos olyan magas röptű gondolatokkal elébe vágni az írói egyesület megalapításának. Szeretem hinnai, hogy az intrákat, az agyarkodást, a mi az írók krémje köz anyira divatos ezuttal, a sorompón kívül hagyják. Mert csakis így tudom elképzelni, a szent ügyek elérhetésére való összműködést.

Az egymás iránt való nem kicsinyes, — de józan kritika csak tisztítja a salaktól az igazi tehetséget, a mit rossz néven nem vehet egyik se — a kit az isteni Muzsa — ha csak rossz kedvében is, de mégis a teremtő ihlettséget adó csókkal megcsókol.

Különben is a tudás, a műveltség mérő foka mindég abban rejlik, hogy ki, mennyire tud haragtartó lenni az iránt, a ki szemébe mondta azokat az igazságokat, a melyeket megszívlelni kötelessége.

A mint értesültem, Varjassy Árpád a Kölessey-egyesület elnöke igen áttekintő látkörrrel és ügybuzgó szeretettel kívánja megvalósítani az írói egyesület eszméjét. Ugy szintén Edvi-III. László is fáradhatlan buzgalommal igyekezik a szent ügy érdekében Somogyi tanárral együtt.

Az mindenesetre csak sikerre vezető eszme, hogy a *H. rag* szerzőjét szemelték ki elnöknek.

— Hogy ki volna legalkalmasabb ügyvezető alelnöknek, ebben aztán nagyon eltérők lehetnek a nézetek. Mindenesetre olyan egyéniségre volna szükség, a ki bírja a munkát és nem csak üres szóval, hanem tettel is megmutatná, hogy Budapest után legelső sorban Arad van hívatva arra, hogy a magyarirodalomnak helyes mederben való haladását előmozdítsa.

Hogyha az irodalmi egyesület sikerrel fog megalkalni és működni, akkor Varjassy Árpádnak gratulálni fog

Zsindelyke.

AZ „ALFÖLD“ SZÉPSÉGRÓVATA.

Dr. Barabás Béláné.

LEGJOBB OTTHON.

Vadcsirágos völgy ölere
Száll képzelem gyors tündére,
S szettekinthe sóhajttitkon:
Mindhiába legjobb otthon,
Legjobb otthon.

Zöld berekben legjobb nyárfa
Füldik arany napsugárban,
Vig madár dal zeng a lombon:
Délen jó, de legjobb otthon,
Legjobb otthon.

Hlatos szél langy fucalma
Arcom zúgva csokolgatja:
Jó anyámtól hozza bizton,
Édes fiam legjobb otthon,
Legjobb otthon!

Harmat ing a kis fűszalon,
Harmat rezg a szempillámon,
Bánatosan egyre mondom:
Tudja Isten, legjobb otthon,
Legjobb otthon.

Szepessy László,

KRÓNIKA II.

AZ ARADI SZÍNÉSZET VÁLSÁGA.

Arad, január 24.

Arad az a város, talán az egyetlen város az országban, ahol a színészet kérdése állandóan aktuális. Sajnos odáig jutottunk, hogy a színészet válsága is napirenden tartja magát s a közönség, mely valamely veleszületett szeretettel öleli magához a színházat, mely szomorúsággal beszél legkedvesebb témájáról. Sötét képét látja a jelennek s riasztó víziók támadnak eléje, ha a színház jövőjével foglalkozik.

Birálják, latolgatják az állapotokat, keresgélnek a válság nyitját, találgatnak egyre-másra, a felelősséget ide-oda háritgatják s legtöbbször az okozat, amit feltárhatalnak, míg maga az ok, a viszonyok oka láthatlan marad. Pedig ezek csak tünetek, az igazi veszedelem kísérő szimptomái, amiket megszüntetni nem oly nehéz mint hinnék. A kifogások közt egyetlen egynek van komoly súlya s ezt nem ajánlhatjuk mégleg újra meg újra színészetünk örökös állóinak figyelmébe: nincs művezető.

A viszonyok tanulmányozása után, kétséget nem tűrő adatok állnak szolgálatunkra, hogy bizonyítsuk, mikép az intelligens művezető hiánya sodorta válságba a színházat. Ez az egyedül való oka a destrukciónak a színháznál s ebből származnak mindazok a hibák, amelyekért méltán lehet felelőssé tenni a mai vezetőséget.

Aki a helyzetet figyeli, meggyőződhetett róla, hogy a színház politikájában van egy vonás, mely a közönség iránt való tiszteletlenségre vall. Mindjárt megmagyarázzuk. Ki ne vette volna észre, hogy a színház vezetősége a legbántóbb modorban utasítja vissza a közvélemény szavát. Az igazgatót, akinek készségesen kellene meghallgatni a józan jóakaratu tanácsot a viszonyok és a publikum ismeretében nála sokkalta jártasabb sajtó részéről, bedugja fileit és hermetikusan elzárkózik, ha a nyilvánosság organumai a mai dezintelligens művezetés helyett megfelelőbb s modernebb követelnek. Sérti egyéni hiúságát, művészi büszkeségét a közvélemény óhajtása: pedig a közönség szolgálatában nem volna szabad kicsinyes érdeket tekintenie.

Tisztelet-becsület az ő rokonszenves személyének, de be kell vallania, hogy az aradi közönség ízlését nem tudta eltalálni. Nem elég, ha a színlapon tüneményes és ehhez hasonló jelzőkkel cícomázza föl a színre kerülő darabokat s ha a ragyogó görög-tűz tablóban kíván boldog újévet, valamint hogy nem elégíti ki Aradot, ha milliöket is ő olyan művek dekorációjába, amelyeknek élete a legifjabb kérész életénél is rövidebbre van szabva. Már pedig az ő művészi kormányzása ilyen gyermekes fogásokban merül ki, azt a vak is látja. Körülbelül olyan ez az állapot, mintha felnőtt emberek számára sárkányt eregetnének. Utóvégre szép, szép az a sárkány, főképp ha cifra, de felnőtt emberek csak Kinában mulatnak vele.

A művezetés súlyos tévedései, örökös ballépései

rendítik meg a közönség bizodalalmát, sőt szeretetét a színház s egyáltalán a teatraliák iránt. Akárki tudja ezt, csak egyedül az igazgatóság nem akar értesülni róla. Lássuk csak, arra való erős kezű, irodalomban, művészet dolgában verzátnak, szóval modern színházi ember mit kezdene most, hogy kedvében járjon a közönségnek?

Hitünk szerint először is nagy felforgatást csinálna a műsorban. És ha meggyőződne a közönség elsőrendű intelligenciájáról, sorra selejtezne azokat az ákvinkumi leleteket, amelyek a mai színházi felfogás szerint büszke gyöngyei a repertoárnak. És a Papagenó, Kókler, Liliomfi s az ő szegény rokkant társai sorra vándorolnának a színház nyomorek fűtőkeszülékébe. Helyettük pedig bevonulna minden olyan szinpadai termék, mely tegnap lázba ejtette a főváros közönségét. Ha tegnap teszem Monna Vanna diadalmaskodott a Nemzeti Színházban, holnap már a mi deszkáinkon átkozna Guidó Prinziával. S nem engedné megtörténni, hogy míg más vidéki város színházában a szensációk orkánya harsog, nálunk a tengerfeneki buvár siralma hozzon álmot a publikum pilláira. Sőt a művezetőt merész vállalkozása, a közönség iránt való készsége tan odáig ragadná, hogy idegen szinpadok remekait is elvásárolná minden más színház elől.

Hogy nincs kellő személyzet, azt a legrosszabb akarat sem mondhatja, mert érdemesebb, jobb színész erőket egyik vidéki színház sem mutathat föl. De ezeket az erőket nem tudják kellőképen behasználni, tehetségük szerint foglalkoztatni. És ez a nagy hiba.

A művezető ezt is reparálná. És lassan, alig észrevehetően fölemelné a színházat, ahogyan így a mai mód szerint soha nem emelkedhetik a közönséghez. Erre az utra azonban — nem győzünk ismételni a közönség, a színészet ügye, az igazgató jövője érdekében — csak *molten szellem* vezetheti a színházat. Ezt a szellemet pedig Zilahy Gyulának minden beesülésreméltó ambíciójának alárendelésével meg kell keresnie, meg kell találnia.

SZERELEM.

Szerelmes párok
Sétálnak itt egymással
Szerte — széjjel,
Ha csendes este
Lenéz a hold a földre
Tiszta fényvel,
De mondaná el
Mindazt, a mit a földön
Hall és láthat,
Soh' sem keresné
Sok szerelmes
A holdas éjszakákat.

Köpf Kálmán.

SAISON.

VÁSÁRHELYI ÉS NEUMAN.

Arad, január 24.

Kedves Honiisch!

Érdeklődéssel figyeltem két aradi lapban azt a csendes és zajtalan harcot, melyet két nagy gazdasági tényező, a föld és a tőke vívott egymással két aradi napilapban.

A föld érdekképviselete: Vásárhelyi László, a tőke érdekképviselete ifj. Neuman Adolf. Mindakettő súlyos név s mindakettő hatalmas eszközökkel: tudással és tapasztalatokkal ment a harcba.

Csendes és zajtalan volt a harc, hasonlatos amag ösembernek párviadalához, kik a gyümölcsért verekedvén, szólanul, kiabálás nélkül keltek bírokra.

Talán kevesen is voltak, akik észrevették, hogy itt voltaképp egy harc folyik, akik a száraz nemzetgazdasági fejtegetések subája alatt észre sem vették a kard élet s nem hallották a puská ropogását.

Vásárhelyi László, mint gyakorlott gazda, hivatott kritikát gyakorolt az egyik újságban Arad város magán-gazdálkodási rendszere fölött. Vitatta a jelen gazdálkodási rendszer helyességét és ösztönözte a várost belterjesőbb művelésre.

Jobban ki kell használni a tőkét és a munkaerőt és mentől kevesebb áldozattal annál több szükségletet kell kielégíteni. Meg kell honosítani a kerti gazdaságot! Ez volt körülbelül Vásárhelyi László értelme.

Nosza kapott rajta ifj. Neuman Adolf, aki a gazdasági szék tagja s mint ilyen Aradváros birtokának kezelésére befolyással van.

Neuman Adolfnak fájhatott a tapasztalt gazda értelme, elvégre nem csekély dolog az, ha egy gyakorlott ember hibáztat bennünket.

Fellett is Vásárhelyi Lászlónak íziben. És megmutatta, hogy a gazdasági kardot ő is ügyesen forgatja. Volt Neuman Adolfban annyi ízlés, hogy Vásárhelyi tanácsait jöknak találta, volt azonban annyi esel is benne, hogy megkérdezte Vásárhelyit:

— Ki is kérdezte Önt?

Neuman Adolf mért egy csapást a küzdelemben Vásárhelyire. „Könnyebb kritizálni, mint alkotni és ezért a felelősséget viselni.” Körülbelül ez volt a Neuman Adolf vágása.

Én, az uram szemüvegén, a sorok között olvasva, körülbelül ezt vettem ki Neuman eikkéből:

— Ha Ön, Vásárhelyi László ur olyan jól tud gazdálkodni, legyen szerenesénk Arad város gazdasági székében. Tessék jönni és *jobban csinálni*. Jögezime van reá. Az ön fia találta fel a Vásárhelyi-répat, az első magyar kukorépa keresztezést.

Udvariasság ellenfél létére, Neuman Adolf persze udvariassabb, mondhatnám gazdaságibb formában vetette oda Vásárhelyinek ezt a keztyűt.

Az a kérdés most, volt-e tulajdonképpen oka Neuman Adolfnak arra, hogy Vásárhelyi jogtalan kritizálás miatt gúnyolja. Ebből foly az a kérdés: olyan gazdát-e Vásárhelyi László, hogy az ő tanácsát Arad városa, melyvel mindeddig esupán adófizetői viszonyban van, megfogadhatta.

Vásárhelyi László, bizvást elmondhatjuk, jogos jogait gyakorolt. Arad városa fogadjon örömmel olyat, akit az esot, melyet gyakorlati ember ad.

De hát Neumann Adolf visszavágása.

Jogos volt. Hiszen nem is képzelhető másképp, mint hogy Neumann Adolfnak szinte kötelessége volt ezt felelni:

— Birálsz, igazad van. De ha már bírálni akarsz, gyere és csinálj is, mert tán jobban tudod, mint mi.

Ha nem ezt feleli, magán hagyja száradni a rossz gazdálkodás vádját.

De látjuk ime, hogy ez egy eldöntetlen harc. Ha sakkot játszottak *pult*, ha billárdot, *egül* a küzdelem

Kell esni itt még vagy szónak, vagy tettnek.

Ha Vásárhelyi belép a gazdasági székbe, akkor Neuman Adolf lobogtatja fennen a győzedelmi zászlót, ha ellenben a gazdasági szék ezután belterjesebb gazdálkodást űz, akkor Vásárhelyi a győztes.

Annyi azonban bizonyos, hogy akár az egyik, akár a másik következik be. Arad városának csak javára szolgálna a fordulat.

Hogy pedig a maga kíváncsiságát is kielégítem kijelentem, hogy gondolja, hogy Blaustrumpf vagyok, vagy ne gondolja, hanem annyit elhihet, hogy ugyanezeket az elvekei saját háztartásomból merítettem.

Nemzetgazdászati üdvözzettel

EVELINE.

U. i. Igaz, hogy maga se volt a esodarabbinál? Na ez nagyszerű!

EVELINE.

VÍZIÓ.

Nap a tengert tüzes ekével rója . . .
Ördögfejű hullám gúnynyal kacig.
Mint búnos lelkek lengő koporsója
Úszik a hajó lassan, lomhata.
Valami ócska, éjfelete gálya
— És vérvörös a vitorlája.

. . . Én nem tudom mitől, de lassan, lopva
Feltör lelkemből egy vén, bús mese.
Bolygó hollandi szállt újból habokra,
Hogy megváltja-e majd szerelme . . .
Szélsénd legyűri, szélvész megbibálja
— És vérvörös a vitorlája.

Hullámok gunyos kaciján keresztül
Felzúgnak bűgő, sóhajtó jajok.
A sziklaszirtek orma is megrezdül
S valami szörnyű bánattól sajog . . .
Mi ez . . . ? Bűnös lelkek haláltusája?
— És száll az éjfelete gálya.

(Pála)

Bella Ignácz.

EGY LEÁNY TÖRTÉNETE.

Regény.

Írta: GILBERT.

[4]

Erzsi asszony pedig mindég ijesztette, szidta azt a sehonnai apját . . . És hogyha még egyszer panaszkodni mer az ügyelő urnak, hát szijat hasit a hátából. Ezután bizony nem panaszkodott a kis Elemér senkinek.

Türelmesen vezette a kis kéruhás fiu minden reggel Erzsi asszonyt a templomba, a ki már azért is volt olyan vallásos, mert lopva bizony mindig oda tartotta a markát egy kis alamizsnáért.

Most is siettette a kis fiut, hogy gyorsabban vezesse, mert elkésnek a templomból. Elemér nem igen akart engedelmeskedni, hanem ide-oda tekingetett a járókelőkre.

Erzsi asszony mérges lett és botjával oldalba lökte a kis fiut, hogy ne bámuljon.

Elemér felszisszent a fájdalomtól és véletlenül eleresztette a vak asszony kezét és a durva kék ruha ujába törölte könyező szeméit, mert hangosan nem mert sírni.

A kegyetlen asszony most erősebben neki vágott a kis fiunak, éppen az oldalát találta megint. De már erre a szegény gyermek nem fojthatta el a fájdalom megnyilatkozását, hanem keserves sírásra fakadt.

Azért mégis elvezette Erzsi asszonyt a templom ajtóig, a ki mostan szépen elemérke hozzá: Egy óra mulva elgyere értem Elemérke, vagy itt is maradhatol, játszál itt a gyermekekkel a templom körül. Majd ha haza megyünk, adok neked egy krajcárt cukorra és nekem is hozol pálinkát, te is kapsz pálinkás kenyeret, — de ne szólj semmit az ügyelő urnak . . .

A vak asszony félt, hogy amiért goromba volt a kis fiuval, az újra panaszkodni fog az ügyelőnek.

Mire haza mentek, a kis fiu elfeledte a bánatmakat, a cukor és a pálinkás kenyér megtette a békéltető hatást.

Ezek után nemsokára teljesen megvakult a kegyetlen Erzsi asszony, de azért a kis fiut mégis mellette hagyták.

Ha vak is lett a nevelőnő. — mondták — azért tudja ő a gyermeket oktatni, ha tót nyelven is, az nem tesz semmit

A kis Elemér egészen jól tudott már tótul imádkozni és ezért kevesebb verést kapott, no meg azért is, mert most sokkal jobban rá volt szorulva a vak asszony, mint azelőtt. Mikor egészen hiba nélkül mondta el a miatyánkot, akkor reggel a keménymagos leves mellé még pálinkás kenyeret is kapott.

A kis árva fiu a vak asszony minden óhaját

szívesen teljesítette. A pálinkát mindég titokban eldugva kellett hogy hozza, mert a vak asszony a társnőinek nem szeretett abból adni.

Elemér már abban a korban lehetett, mikor már iskolába is kellett járni. Hogy hány éves, azt nem tudták határozottan, de nagyon valószínű, hogy hat éves lehetett. Mikor Garamkéry elutazott, az nem mondta meg, hogy a gyermekek mennyi idősök és hogy hol születtek? . . . Ebből is látható, hogy vissza akart jönni gyermekeiért.

A kis Elemér csak nagy ritkán láthatta testvérkéjét. De az utóbbi időben már ő maga is el-el-szökött, hogy a kis Paula hugát megláthassa. — A kinek elég jó dolga volt Hadháziéknál. — A míg ilyen apróság volt, hát becézgették is . . . de később Hadházi sajnálni kezdte, hogy miért inkább nem a kis fiut vették örökbe — annak mindenesetre a jövőben több hasznát vették volna. Ezt többször is hangoztatta felesége előtt, — de a bicegő asszony ilyenkor rá se hederített a férjére.

Alig, hogy felesperedett a kis leány, elvitte az anyja — mert ezután az lett — az iparos műhelyekbe összeszedni a szennyes ruhákat.

És később, mikor már nagyocska lett, egyedül haza is hordta a tiszta ruhát . . .

Mikor megnyultak a kis Paula csontjai anynyira, hogy elérte a mosóteknő fenekét, hát bizony ő is a mellé került, sok, sok szitkot és ütletet elszenvedve . . . Így telt el hosszú tizenkét év.

Annyi emberség mégis volt a nevelő szülőknél, hogy három, vagy négy évig iskolába is járatták a vézna leánykát . . . de mivel a bicegő asszony erősnek találta a gyermeket a mosóteknő mellé, tehát azt mondta: Így több hasznát veszem, mintha iskolába jár.

A kis Paula már közel lehetett a tizennégy évhez. Szép szőke haja, sötétkék szeme, hajlékony, nyulánk termete mindenütt feltűnt, a merre csak járt. Nagyon sokszor ki volt téve a szemérmetlen kísértésnek . . . Mint ahogy a virágáros, a varró és mosóleányokkal az rendesen megesik.

A szép kis Paula mikor úgy reggelenként haza hozta a tiszta ruhát, bizony joggal félthette magát attól, a ki kinyitotta neki a csukott ajtót, de ő nem nézett se jobbra, se balra, sietve tette le a fehérneműt, ha ki fizeték a számlát, a pénzt gyorsan átvette és mint egy vad őzike rohant ki a szobából.

Az árva leányka megőrizte szüzi tisztaságát, bájos arca nap-nap után csak úgy virult a rózsás pirosságtól. Ábrándos szép kék szeme nem akadt meg senkin, de kerülte is az alkalmat, hogy okot adjon a bizalmasodásra. — Ha valaki megengette magának azt, hogy a szép leányka arcát megcsipkedje, oda, — ha meg is verte Hadháziné — nem vitt többet tiszta ruhát.

A kis Paulának különben volt egy őrzőangyala

is, egy vásott erős serdülő fiu, ki ha élete árán is, de megvédte volna kis hugát még az ördögtől is.

Legtöbbnyire vasárnap reggelenként, mikor a kis Paula hazahordta a tiszta ruhákat, — Elemér bátyja mindég elkísérte őt és ott állt az ajtóban, a míg kijött a kis huga: És ha egy halk kiáltást is hallott volna a szobából, minden bizonytalansággal beront és jaj lett volna annak, a ki a kis Paulát megsértette . . . Őrizte is, mint a szeme világát. Csak Hadháziék rossz bánásmódjától nem tudta megvédelmezni a kis árvát, ez keserű fájdalmat okozott mindkettőjüknek. De tünni kellett, mert nem volt senki, aki pártjukat fogta volna.

Elemért, a szegények házába töltött közel négy év után egy becsületes kádár mester magához vette, de mivel rá egy pár hónapra elhalt a gazda, az özvegyé lett asszony visszavitte a fiut a szegények házába.

Akadtt azonban újra egy szolgabírósi irnok, ki örökbe fogadta az árva fiut. De az asszony ki nem állhatta a gyermeket, eltekintve a sok veréstől, még koplaltatta is a szegény árvát. Később aztán iskolába is járatták, a mit bizony sokszor a szemére vetettek, mondván: nem azért fogadták magukhoz, hogy urat neveljenek belőle, hanem azért, hogy szolgáljon nekik, — később pedig majd valami mesterségre adják.

Elemér mitsem akart arról hallani, hogy abba hagyja a tanulást. A kis mezővároskában felekezeti algymnázium volt, sok kérelemre tandíj nélkül vették fel a fiut.

Tanárai nagyon szerették Elemért és szép jövőt jósoltak neki, ha folytatja tanulmányait, de arra bizony nagyon kevés kilátás volt.

A katolikus plébános ugyan megígérte Elemérnek, hogy taníttatni fogja, de csak úgy, ha pap lesz belőle. Elemér kijelentette, hogy nincs kedve a papi pályához, és addig rimánkodott a plébánosnak, amíg aztán minden ígélet nélkül — a választott pályára kieszközölte, hogy kedveltjét felvegyék egy katolikus főgymnáziumba. De azért mégis kifejezte abbéli óhaját, hogy szeretné, ha Elemér a papi pályára lépne az érettségi után.

Elemér jól tudta, hogy az öreg pap óhaját nem fngja teljesíteni, de azért mégis azt mondta a mecenásnak, hogyha más az egyéniségéhez alkalmas pályát nem talál, hát akkor mindenesetre pap lesz.

Garamkéry Elemérnek nagyon sokszor éreznie kellett, hogy ő milyen szegény fiu. — Mert bizony sok és nagy különbség van deák és deák között . . .

Sokszor nagyon elkésesítette Elemért az a tudat, hogy neki nincs otthona. Kis testvérkéjén kívül nincs, aki egy igaz szót szólna hozzá. Most pedig az is végtelenül fájt neki, hogy Paula hugától olyan messzire elkerült. Sokszor kétségbe volt esve kis huga sorsáért, ki nem lehetett mellette. Nap-nap

után jöttek a szivetrázó panaszok levelek, hogy : milyen kegyetlen bánásmódban részesítik őt — szidják, verik. És mivel szégyenli hazahordani a ruhákat, — mert már nagy leány, — hát a helyzete napról napra tűrhetlenebbé válik...

Alig várta Elemér, hogy tullegyen az érettség: hogy valami nevelői állás után nézzen, és a hugát akkor magához veszi, majd csak megélnék valahogy...

A mecenás, az öreg jólelkű plébános segítségétől elesett Elemér — mert mikor a hatodik osztályba járt, az öreg pap végrendekezés nélkül halt meg, szívszélhűdés érte.

A szolgabírósaági írnok pedig nem akart tudni semmit Elemérről, már azért sem, mivel azt a plébános pártfogolta: amikor az meghalt, sietett Elemérről tudatni, hogy őreá ne számítson...

Az egész iskolában Elemér volt az egyetlen igazi árva, titkolta is származását: különben is azt nagyon szégyelte, hogy nem tudta, hogy hol született és hogy hány éves... Titokzatossága és visszavonultsága miatt gyűlölték az osztálytársai: de ő azzal nem törődött, a tanárai különben annál jobban szerették a jó tanulót benne... Kisebb deákokat oktatta, úgy tengette életét sok, sok nyomorúság között... De ő magával mit sem törődött. Az sem fájt neki, hogy osztálytársai szép új könyvekből tanulnak, azzal sem törődött, hogy ő mindég ócska és bizony sokszor foltozott ruhában jár.

Azért sohase szégyelte szegénységét, sőt büszke volt arra, hogy ő maga tartja fenn magát.

Ilyen körülmények között jutott a deák a nyolcadik osztályba... Ekkor már nem járt foltozott ruhában, egyszerűen, de jól öltözködött... Minden idejét mások tanításával töltötte, a saját leckéit is alig volt ideje megtanulni. Szépen keresett, de keresményének nagy részét hugára költötte. Karacsonyra szép szövetruhának való kelmét küldött Paulának és sok apró escesebecsét... És boldogan írta, hogyha az Isten megsegíti, hát husvétra megtakarít annyit, hogy elmehet hugához. Amióta az öreg pap meghalt, Elemér egyszerre mehetett hugához. Mivel a két hónapi vakáció alatt is tanítani kellett másokat, hogy élni tudjon. — Mert Kassáról le az alföldre utazni, bizony még akkor sokba került. Elment volna ő nem egyszer kis hugát meglátogatni, gyalog is, de Paula mindig tiltakozott az ellen s írta: — Inkább maradj, mások tanítása által, megszerzed a télire való ruhádat. No meg Isten tudja nem esne-e valami bajod a hosszú ut alatt, mentsen Isten: ha szeretsz édes Elemér csak maradj! Majd csak megsegít a jó Isten, hogy viszont láthatjuk egymást.

Persze, hogy ilyen tiltakozásra Elemér kénytelen volt letenni arról a gondolatról, hogy viszontlát-hassa hugát, bár ez a hosszú távollét nagyon nehe-

zére esett a jó testvérnek. De sokkal jobban szeretete hugát, mintsem ne engedelmeskedett volna neki.

Most határozottan kijelentette Elemér, hogy husvétra viszontlátják egymást. Örömtől áradozó levelében nem mulasztotta megemlíteni, hogy a néninek és a bácsinak is visz majd valami szép ajándékot... Ezt csupa kötelességből tette... Mert mélyen a szívében gyűlölte azokat az embereket, kik oly rosszul bántak az ő testvérével.

És képzelni is lehet: az a szegény teremtés mennyit elítikolt szenvedéseiből a bátyja előtt. Csak hogy ne zaklassa, ne nyugtalanítsa Elemért a tanulásban... Jól tudta, érezte a leányka, hogy el fog jönni a megváltás órája... Helyzete különben már tűrhetlenné vált. De nem merete megírni Elemérnek, hiszen már ugyis nemsokára hazajön és akkor el fogja neki mondani sok, sok szenvedéseit. És kérni fogja Elemért, hogy szabadítsa őt ki innen. A szegény leány erősen hitt abban, hogy nem is hagyja őt a bátyja ezeknél a rettenetes embereknél. — De vajjon elégedik-e azok? Erre a gondolatra keservesen sírni kezdett... Később meg szánakozva gondolt kintóira:

— Hiszen akármilyen rosszul bántak is vele, — de mégis ők nevelték fel őt... Majd eszébe jutott, hogy milyen sokszor felhányták neki a betevő falatot... és, hogy mennyiszor szidták az ő szerencsétlen atyját: és hányszor mondták neki, hogy: a szemérről szedték fel... És mégis különös hálát érzett jó kis szívében, oly igaz, őszinte hálát, a mit csak egy korán agyonzaklatott ifjú nő szív érezhet azok iránt, akik talán több rosszat, mint jót tettek vele.

— De, hogy továbbra is itt maradjon, ettől a gondolattól már irtózott. Lelki szemei előtt volt az a jövő, amely reá vár, hogyha itt marad. Hiszen előtte volt, látta, hogy milyen élete van környezetének. Hallotta ocsmány, trágár beszédeiket.

A rossz körülményekhez az is hozzájárult, hogy Hadházi már csak a foltozásból keresett valamit, és azt is többnyire megitta... Hadházinének meg az volt a szerencsétlensége, hogy a sok gőz és vasalás által elromlottak a szemei, s nem igen bírta a munkát.

Az utóbbi időben pedig egy rokon is került a házhoz, a bicegő asszony özvegy nővére, a kít betegsége miatt otthagya utolsó imádója, egy dologkerülő iparos legény. Tehát a bús asszony Hadháziékkal egy fedél alá került.

Ez az asszony is egyre szitotta a tüzet a kis árva leány iránt: Üssed a kis ilyen-olyan gonoszt, hadd dolgozzon. Mosson, vasaljon. Eleget kinlódál vele, amíg felnevelted... És a kis bestia még panaszkodni mer a bátyjának, annak a gézen gúznak. Az is jobban tette volna, hogyha becsületes mester

ember lett volna. Még elrontja ezt a leányt. Hiszen biztosan az ő szavára hallgat ez a kis penészes, — hogy már a ruhákat sem akarja hazavinni. Node hiszen megtanítanám én, hogyha az én kezemre bíznád. Ne engedjétek, hogy az a fiu hozzátok jöjjön — meglásd, még elviszi ezt a leányt tőletek.

— No de akkor agyon is verném, mielőtt tovább menne vele: dörmögte Hadházi.

— Hallgass te részeges fráter, hiszen te mindég a pártját fogod annak a kis penészesnek, hogyha én tanítom: szólt a bicegő asszony.

— Csak nem engedem agyonkinozni azt a szerencsétlen párat. Hiszen te vak vagy, nem látod, hogy hol ütöd a szegény leányt. A multkor is majd kiütötted a szemét a reszelővel; bizony anyjuk, az ilyen nevelési mód nem helyes.

— Hallgass te sehonnai, jó tudom, hogy te is ellenem vagy . . .

Az ilyen jelenetek napirenden voltak . . . A veszekedés levét rendszeren a szegény leányka itta meg, ami bizony nagyon keserű ital volt, mert a fájdalomtól talán egész nap sirt az árva gyermek.

Ez időtájt történt, hogy özvegy Mátyusné Hadháziné testvérének a fia, haza került: ki Erdélyben esendőr volt — de valami kellemetlenségek miatt ott kellett hagyni a hivatalt.

Otthon bizony nem valami kellemes fogadtatásra talált az ex esendőr. Mátyus Endre mielőtt katonáskodni ment, lakatos volt . . . De mostan, hogy a esendőrségtől kikopott, nem valami nagy kedvet mutatott ahhoz, hogy a lakatos mesterséget folytassa. A vasutnál szeretett volna valami alkalmazáshoz jutni, de az nem ment olyan hamar, mint ahogy ő azt szeretete volna.

Pedig nagyon türelmetlenkedett, mert bizony nyál valami terve volt, különben is nagyon foglalkozott a szép szöke ábrándos szemű gyermekkel. Érzelméről egyelőre nem szólt senkinek, de határozottan gondolt arra, hogyha álláshoz jut, hát feleségül veszi Paulát.

Tisztességes szándékkal volt a leány iránt — talán jobb is lett volna, ha ennek az egyszerű embernek lett volna a felesége a szerencsétlen teremtés.

Ezentul aztán nem szenvedett annyit az árva leány, ütni pedig egyáltalán nem engedte Mátyus Endre. A ruhát se kellett hazahordani, elvitette azt a fiatal ember mással.

Paula a sok szivességért végtelen nagy halált érzett Endre iránt, de egyebet semmit.

Egy tavaszi nap reggelén, húsvét előtt, Hadházi egész éjjel odabarangolt. Csak reggel jött haza pityókos állapotban . . .

Elképzeltető az a fogadtatás, a melyben részesült az egész család által. Legjobban hetvenkedett Mátyusné: Hogy az ő istenben boldogult férje ilyes-

mit sohasem tett, de hogyha megtette volna, ugy elnyutófázta, hogy megemiegette volna örökre.

Hadházi nem szólt semmit a támadásra, gondolta magában: hogy előbb egy kis bátorsághoz kell jutni. Tehát elküldte a kis leányt pálinkáért. Mivel Paula a fejére akart előbb valamit tenni . . . Hadházi rakiáltott:

— Siess már te semmirevaló kölyke.

— Egy tapodtat se, — kiáltott a bicegő asszony.

A szegény teremtés most nem tudta, hogy melyiknek engedelmeskedjék. Tétovázva állt a szoba közepén.

Hadházi most nekiront a filigrám termetű kis leánynak és agyba főbe veri — a miért neki nem engedelmeskedett . . .

Erre oda siet Mátyusné, megsajnálta a gyermeket és védeni kezdte. — A bicegő asszony pedig az urára tör és tépi a haját, szakalát. — Hadházi se volt rest, hol a terjedelmes sógorasszonyra, hol pedig a feleségére mért hatalmas csapásokat ökölbe szorított kezével . . . A kis leány a közöpre szorult és segítségért kiabálva nem birt kiszabadulni az embercsomóból . . .

(Folytatjuk.)

DAL A KÉT HATTYURÓL.*

Balassa: Elt valaha réges-régen
Kristálytisza tó vizében
Boldog, hőszin hattyu-pár:
Gyengén összehajladoztak,
Napsugárban mulatoztak,
Ámde jött egy orvmadár,
És az átnok leskelődő —

Anna (közbeszól): Elvitte.

Balassa: A hattyu-nőt ő.

Anna: És a férfi hagyta szépen,
Nem bánta, hogy oda van,
Hogy a párja más fészében van?

Balassa: Kezdetben, ha nem is éppen
Igy volt, de hasonlóképpen,
Mert ifju volt s oktalan,
Uszkált vígan, gondtalan,
Föl s alá a tó vizében,
Ám föleszmélt később, s ébren
Látta csak, mi szörnyü szegény . . .

Anna: Késő bánat, hasztalan!

Balassa: (növekvő hévvel)
Szíve poklának tüzében
Jajgat a boldogtalan,
Nyugta nincs álomban ébren,

* Részlet Martos Ferenc „Balassa Bálint” című színdarabjából.

Ri, sikolt a vesztett éden
Után unos-untalan,
Majd szárnyat bont bőszi dühében
S áthat a döbbszent légen
Vadsiváran, komoran . . .
Kell, hogy visszanyerje . . .

Anna (ijedtén, félre): Istenem! E hang!

Balassa (rendes hangján, szenvedélyvel):

Nem hagyja jussát oda, nem!
Enyém vagy ismét, hűvös délibáb,
Melyet kergettem izzó pusztaságon,
Lelkem felvérző tüskön-bokron árkon.
Megváltásomnak boldog perce már int.

Anna (félre): Segítség, isten! Ez Balassa Bálint.

Balassa (gunyos hangba esapva át):

Eddig volt, hölgyeim, az ének:
Tovább nem lehet, mert elégek.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

Balassa Bálint.

— Bemutató előadás Császár Imre vendégfelléptével. —

(Hli.) Patriarchalis érdeklődéssel várta az aradi közönség „Balassa Bálint” bemutatóját, Mert szerzője: Martos Ferenc aradi fiú, aki nem is olyan nagyon régen jellekedett apróbb dolgozataival egyik aradi tanintézet önképző körében. Azóta pedig a lapokból ismerjük Martos költői tehetségét. És érdeklődéssel vártuk azt a pillanatot, mikor rukkolt ki a jeles ifjú poeta egy nagyobb, érdemlegesebb alkotással, a melylyel aztán meghódítja magának nemcsak a verset olvasó közönséget, hanem a színházba járó közönséget és a kritikát egyaránt.

Martos Ferenc nem sokáig váratott magára, „Balassa Bálint” verses szindarabjával nagyot haladt. És erről a darabról ítélve, beláthatatlan sikerek érhetik még a fiatal poeta irodalmi működését.

Egy csepp szükség sines a patriarchalis érzés kifejezésére, hogy Martos-Balassa Bálint-ját megbíráshassuk. Kiállja az még a legerélyesebb kritikát is. Hogy a felvonások közötti történelmi folytonosság — költői szempontból érte — mint ahogy az a harmadik felvonás után is érzékeny- és értelem-zavarólag megszakad: az nem róható fel az író felületességének. Már azért sem, mivel alkotását legelsősorban történelmi szempontból fogta fel és csak az epizód-cselekményekben itt-ott engedte meg magának azt, hogy a költészet szabad fantáziájával változtasson Balassa a kóbor lovag élettörténetében.

Az első felvonásban, mikor Balassa Losonczy Annával találkozik, kevésbé van kicsücsösítve az a körülmény, mikor a kóbor lovag képzelt csalódása miatt elhagyja Losonczy Annát. Pedig tulajdonképpen ez a darab költött részének a súlypontja, a melyre aztán az összes epizód-cselekmények fel vannak építve. Azért is hagyja a nézőt hidegen az első felvonás, meg azért is, mert Balassa jel-

leme, férfiasága nem nagyon emelkedik ki a hetvenkedő és szájhöködő kóbor lovag magaviseletéből.

Szóval az első felvonás végzetes tévedése, nem eléggé indokolt arra, hogy úgy Balassa Bálint, mint Losonczy Anna lemondjanak egymásról. De kárpótolja aztán a nézőt a második felvonás, a melynek minden egyes jelenése mesteri kezekre vall. Martos nem is röstelli a színpadi hatások kiaknázását. És ez tapasztalható is a második felvonás alatt, a hol minden egyes jelenés fölesigazza a néző érdeklődését. Gyönyörű Balassának a két hatyu című verses meséje, a mit Losonczy Anna magára találóan közbeszólásokkal még jobban élénkít.

A második felvonás végén a mese folytonossága nem bicsaklik meg: amidőn a vándor hegedűs leveti inkognitóját — ekkor emelkedik hőssé, igazi lovaggá Martos Balassája . . . És akkor kapja meg a közönséget a frenetikus tetszés.

— És aztán elragadtatással nézi az ember Balassa alakját a harmadik felvonásban. De a felvonás vége felé megint észlelhető a szerkezeti hiba — szerző nem tud mit csinálni Ungnaddal, Losonczy Anna férjével, a néző cseppet sem várja azt, hogy ott nyílt színen meghaljon.

A negyedik felvonás pedig teljesen érthetetlen módon kezdődik. Itt küzd a szerző: nem tudja, hogy melyik cselekmény lenne jobb, a történelmi hűség, vagy pedig a költött befejezés. Martos a negyedik felvonás végén mégis kivágja magát és elég élelmesen: a néző következtetésére bizza, hogy vajjon esztendőre vissza jön-e Balassa, Losonczy Annáért.

Az mindenesetre Balassa Bálint férfiasága és lovagi rovasára megy, hogy: dacára ama kijelentésének, hogy inkább a halált válassza, mintsem kedvese nélkül éljen — és mégis megszökik. Hogy Martos ezt így végzi, azt részben a történelmi hűség szempontjából tette. Mert Losonczy Anna sohse lett Balassa felesége.

A tizenhatodik század e híres lantosa, Dobó az egri hősnek a leányát Krisztinát vette feleségül. De szerencsétlen házassága miatt újra kóbor lovaggá lett. Ifjúkori szerelmével sohase jött össze. Sok, sok hősi viszontagságok, még hősiesebb halállal halt meg 1594-ben Pálffy Miklós zászlaja alatt Esztergom ostrománál.

Hogy Martos ezt a színpadikus alakot vitte színpadra az ő esengő-bongó virtouz verselésével, mindenestre csak érdeme lehet.

Az előadás kitünő volt, Császár Imre a vendégművész körül csoportosultak a többi szereplők, a kik semmi megkivánni valót nem hagytak hátra játékukban. Különösen ki kell emelnünk Gazdi Arankát akihez nagyon illik Losonczy Anna szerepe.

Az „Alföld” előfizetési ára:

1/4 évre	2 kor. 50 fill.
1/2 „	5 „ — „
egész évre	10 „ — „

HARAGOS SZÉPSÉG.

Irtta: FERENCY ÖDÖN.

Az egész kis városban nem nevezték másképp Lachiday Barnabás 18 éves, aranyszőke haju, pompás kis leányát, akinek az vala a legnevezetesebb tulajdonsága, hogy olyan épületesen tudta letorkolni üres felü széptevőit, miközben ragyogó szép szeméi csak úgy szikráztak a harag tüzetől, hogy immár alig mer olyan legény közeledni hozzá, aki ad valamit a hölgyek közül szerzett renoméjára. Pedig veszekedettől szép volt az aranyos Irmácska, helyén kellett annak az észének lenni, aki bele nem szédült azokba a mélységes, haragos szemekbe, akit el nem fogott a vágyakozás pokoltüze a kicsattanó piros ajkak, a gyönyörűen fejtett gyöngyalak láttára.

És hogy valának elegenden, kik az első bál óta tömegesen koptatták a szép leány ablakai alatt a flasztert: az öreg Lachiday bácsi rátöltve hosszú pipájára, nagy önelégültséggel mondogatta szelid lelkü oldalbordájának:

— Nem igen szeretem, hogy ezek a fülesbaglyok, — más neve nem volt előtte az udvarlónak — itt legyeskednek a ház körül. Nem akárki ija-fija számára nevelődött a gyerek. Majd kitesszük a szűrét valamennyinek addig, míg el nem jön az igazi.

— Rossznl okoskodol édes öregem, — szól ilyenker vissza a szelid asszony, — kelendő portéka a leány, míg fiatal, s ne zárja el magát a világtól, míg nyitva van a szív minden szépnek, jónak. Bizony a te szilaj természeted rossz örökség eddig is a leánynak.

— Hát hiszen apja lánya; ha fiu lett volna, szakasztott olyan lett volna, mint én.

— No látod öregem s mégis ezelőtt 20 esztendővel, hogy megszélidültél, mikor először láttuk egymást.

— Más pennával irtak akkor anyjukom . . .

Egy ilyen ebédutáni szóváltás alkalmával, mikor az öreg Barnabás már talán századszor ismételte szokott mondókáját, halk kopogás hallatszik az ajtón s hogy kimondja az öreg a „tessék”-et, beállit nagy hajlongások között Barát Laci, a kis Irma legveszedelmesebb széptevője, aki talán egyedül vala a város fiatalsága körében, akit a haragos szépség szokásos letorkolásaitól megkímélt.

Tehát Barát Laci beállitván, annak rendje és módja szerint kirukkolt az egyenes szándékával:

— Érzem, hogy Irmácska nélkül nem élhetek; most nyitottam meg ügyvédi irodámat, megtudnánk ketten is élni a munkám után: arra kértem bátyám, néném, adják nekem szép leányuk drága kezecskéjét.

— Nem addig van az öcsém! — mordult közbe Barnabás, — az ilyen lányt nem szokás csak úgy odaadni az elsőnek, aki kéri . . .

Mondta volna tovább is az öreg, de felpattant az ajtó és kipirult arccal betoppan a szép Irmácska és azt kiáltja oda haragosan az apjának:

— Bizony nem addig van! felőlem, nélkülem nem esimálnak vásárt. Ha én azt mondom, hogy igen, hát igen.

Az öreg ur az apai tekintélynek igen szégyenletes kudarcán felfortyanván, hangosan pöröl vissza:

— Ha pedig én azt mondom, hogy nem, hát nem! Adta teremtette!

A leány indulatosan fordul szegény Barát Lacihoz s mondja neki:

— Ha magának valami dolga van velem, nem az apám orrára kell azt először kötni.

— Kisasszony, — szól Laci — hiszen tudja kegyed, megmondták tettem, viselkedésem, hogy végtelenül szeretem. Biztatást nyertem szép szeméből, szelid szavaiból s miután nem vagyok a keülő utak barátja, először itt akartam tisztába jönni, szabad-e remélnem; mert hiszen, ami a kisasszonyt illeti, tudom ugyanis ezt felelte volna a kérésemre, hogy . . .

— Hogy beszéljen a mamával! — nem pedig a papával.

Akármilyek indulatosan mondta is a közbeszólást Ima, Laci mégis megértett belőle többet, mint amennyire a kedvezőtlen fogadtatás után számított. Szép esendesen megfogta a leányka két kezét, szeméi közé nézett bátran s azt mondta:

— Hát legyen az én sorsom e kedves kis kezekbe téve. Elkerülöm ugyan ezután, nem leszek utjában; de ha egyszer hívni fog, eljövök s bármikor hív, visszahozom a szívemet telve azzal az őszinte, igaz, lángoló érzéssel, mely most vezérelt ide.

Azzal sarkon fordult, ajánlotta magát, ki sem kísérték, úgy távozott el.

*

Mégis igaz, hogy egy fából faragták az apát, meg a leányát. Hogy így élire állítódott a dolog kettőjük között, nem lehetett birni az öreg Barnabással.

— Kapsz különbet.

— Nem kell.

— Nem tudnék rá jó szemmel nézni.

— De nekem csak az kell . . .

Igy és ilyenféle szóváltások voltak ezután napirenden az ebédutáni pipázás óráiban a Lachidayháznál. Aminek aztán az lett a vége, hogy akárhogy an adtateremtettézt is az öreg, Irmácska kijelentette, hogy ide ugyan az ő engedelmevel fiatal ember be nem teszi a lábát.

A szelidlelkü öreg asszonynak hiába estek engesztelő szavai, a hadi állapot nem szünetelt egy fél napra sem.

Igy mult el a nyár, az ősz, következett a farsang. Barnabás ur kezdett célozgatni, hogy a esu-

davári nábob legény fia is elkészül a jogász-bálra; a már aztán legény a talpán, van vagy egy fél milliója. Ilyen férjet óhajt ő az egyetlen drága leánynak.

A leány szemébe felesillant ismét a harag tüze, de mintha egy hirtelen ötlete támadt volna, mosolyra fogta a durcás szép arcot s esendes megadással azt mondta az apjának:

— No majd meglátjuk.

Nagy diadalérzete támadt most az öregnek?

— Hiszen nemis lehet az máskép; az a malé-száju fiskális nem is néz már feléd, minék kötnéd hozzá magadat; annak asszony keli, ha te nem, hát más. Vagy is te már ennek az eszében.

— Igazad lehet atyus; hát szent a béke, megyünk a jogász-bálra.

El is mentek, vissza is jöttek; de az első négyes alatt a csudavári nábob fia kapott egy olyan parázs feleletet a kis Irmácskától egy hatalmas szerelmi nyilatkozatára, hogy bizony az másnap mindenre gondolt inkább, mint arra, hogy bejelentett látogatását megtegye.

Jött azonban helyette más, azokból az ugrifüles gigerlik közül való, akiknek láttára Barnabás urat — saját bevallása szerint — kiszokta lelni a hideg.

Ezok voltak leányának is legkedvesebb célpontjai, melyekre szinte vad kedvteléssel zúdította éles gúnyjának szuró nyilait. Mily nagy volt hát az az öreg meglepetése, mikor azt vette észre, hogy aranyos lánya csupa édes színméz az új vendéggel szemben tele kedélyvel, kellemmel, biztató gyöngédséggel . . .

Nem álhatná sokáig az öreg, kéfki:

— Mit akarsz ezzel a majommal? hisz ez a nyakán hordja a kézelőjét? hát a maga kedviért vén lány maradjak?

— No hát ki tedd a szürét ennek a ficsornak akár maradsz vén lány, akár nem, ilyen pofát nem tűr a familiám! . . .

Megint egy pár napi duzzogás: de jön a másik bál, mire szent a béke. A bál után jön a másik. Nem rossz gyerek, de nincs egy ekos szava, a mellett folyton beszél s az öreg csak azon csudálkozik, hogy aranyos leánya alaposan le nem főzi, mikor annyi alkalmat szolgáltat rá, Mikor elmegy, kéri az öreg:

— Hát e micsoda?

— Lemondtam a te kedvedért a majomról; ezt választottam, remélem, nem lesz ez ellen is kivogásod?

Az öreg szó nélkül a falhoz esabta a pipáját s csak másnap szolott ennyit:

— Te leány! vedd ki a fejedből ezeket az ostobaságokat, mert kutyaliter eldönketem valamelyik választottadat.

Irmácskára alig lehet ráismerni, tisztelettel hajol meg a papa szilárd akarata előtt — — és

a következő bál után bekopogtat a harmadik: a leghiresebb lumpok egyike, dicséri az öreg borat. Irmácska itatja s gyönyörködik benne, milyen kellemmel hág nyakára a telt palackoknak; vacsora is ott malasztalja s végigkóstoltatja Barnabás ur pincéjének minden hüszkeségét vele. Az öreget eszi a méreg, de türtőzteti magát s nem szól akkor sem, mikor késő este bucsuzáskor gyöngéd kézzorítással, biztató mosolylyal invitálja a leány új gavallérját minél gyakoribb látogatásra.

Jött is az aztán egy hétig mindennap; Barnabás ur már nem is mutatta magát, félre vonult a ház legelrejtettebb zugába. A hét leteltével is csak az a körülmény bírta szóra, hogy beállított egy hordár egy fényes bokrétával, meg azzal az üzenettel, hogy N. N. ur (a neve nem tartozik a dolog lényegéhez) kézesókos üdvözlétét küldi a kisasszonynak s kéri: fogadtatnék szívesen a megemlékezésnek e szerény jele.

A csokor sohse került Irmácska kezébe, repült az ki az ablakon, a fagyos, piszkos országútra, miközben szinte dörgött az öreg hangja!

— Mondd meg fiam annak az urnak, hogy ingyen adom a boromat annak, aki az asztalomnál megissza; nem jár érte fizettség se pénzben, se virágban, se jó szóban!

Irmuska megpróbálta egy ájulási kísérletet, de nem sikerülvén neki ez az új állapot: csipőjére tette kaesőt s megnyitotta apró, édes ajkait a következő szavakra:

(Folytatjuk.)

SPORT.

Maione vivóakadémiája. Mióta *Maio* e a jeles olasz vivómester Aradon van, azóta minden évben vivóakadémiát rendez. Ki netudná azt, hogy Maione mester amióta meghonosította Aradon az olasz vivást, milyen nagyarányú érdeklődés kísérte az ő működését. A vivó akadémiákkal pedig fényesen bebizonyította, hogy a mester fáradozása nemcsak meddő kísérletezés, hanem eredményes munkálkodás a nemes sport fejlesztésében.

Az idei vivóakadémiát február 15-én délután a Fehér Kereszt szálló nagytermében tartja meg Maione mester.

A vivóakadémián részt vesz Armenteni szegedi vivómester, továbbá Scaruecchia Rafaele, a római bersagliere-ezred vivótanára, továbbá a következő amatőrök: Sigmund es. és kir. huszárfőhadnagy, Krémer József, Schuer Gábor, Láng Oszkár, Sugár Jenő dr., a budapestiek közül: Porteleki László, Spatz és Mészáros Ervin, végül Koós Géza főhadnagy (Nagybeccskerek) és Matuakovies főhadnagy (Szeged).

A zsüri elnökeül Urbán Iván főispánt, tagjaiul

pedig a következőket kéri fel Maione: Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, Institoris Kálmán potgármester, Dálnoki Nagy Lajos alispán, Hámory László dr. országggyűlési képviselő, Lehmann Vince vezérőrnagy, Lázár Frigyes ezredes, Waehsmann Vilmos ezredes, Moys Dezső tüzérőrnagy, Tedeschi Viktor, Szathmáry János, Cédly Károly dr. és Sorbán János.

A vivóakadémia fei ötkor kezdődik. Belépőjegyek 4, 3, 2 és 1 koronájával lesznek kaphatók.

A NAGY VILÁGBÓL.

× **Csák Czirjék kiténtetése.** Bármennyire is vagyunk demokráfiák abban, hogy a cím adományozása és egyéb kiténtetések ellen érveljünk. De mégis kivételesen vannak esetek arra, hogy egyes jól megérdemelt kiténtetésről szívesen veszünk tudomást.

Igy van ez Csák Czirjék dr., a minorita rendfőnök kiténtetésével is, aki a harmadosztályú vaskoronarendet kapta. Ha a kiténtetéseket mindenkor ilyen emberek kapnák, akkor bizony a közélet nem volna annyira felforgatva, mint most: a mikor mindenkinek gomblyuk fájdalmai vannak.

Csák Czirjék dr., mint minorita-rendfőnök, ugyszólván az első azok között, akik a rendük érdekében nagyaráyu és kivihetetlennek látszó munkákra vállalkoztak.

Ki ne tudná Csák Czirjék dr. érdemét. Mint rendfőnökhöz, önzetlen rajongással vannak a rend tagjai: mint lelkipásztort, tisztelik és szeretik a hívők. A társadalomban pedig, elmondhatjuk, hogy osztatlan nagyrabecsülésben és kivételes szeretetben részesül.

Az ilyen ember kiténtetését még a legirigyebb rosszakarát is csak örömmel vehet tudomásul.

*

× **A Petőfi-társaság új alelnöke.** Bartók Lajos elhunytával, a megüresedett alelnöki székbe Herczeg Ferencet választották meg. Hogy e választás milyen eredményeket fog felmutatni, azt még igen korai dolog lenne tárgyalni. Herczeg Ferenc ellenségei egyelőre várakozó álláspontot foglaltak el, hogy később aztán annál inkább bírálat tárgyává tegyék azt, hogy mennyire illet, vagy illik Herczeg Ferenc Bartók örökébe.

Már megválasztása előtt is szellőztettek egyet-

mást, de úgy látszik, hogy a többséget nem lehetett tévútra vezetni.

És azért aztán még azok is elhallgattak, akik azt állították, hogy Herczeg Ferencnek nincsen önálló, karakteresztikus iránya semmiben. — Sőt mi több, még elve sínes: mintha csupán a kiadójának az érdekét tartaná szem előtt mindenben.

És hogy talán Pekár Gyula az ő idegen befolyások alatt álló írói tehetsége miatt inkább lett volna alkalmas az alelnöki székbe. Szó sínes róla, Eötvös Károly is méltó lett volna a díszes tisztségre. De a többség mégis szívesebben lát ott egy modern, tősgyökeres fiatal magyar író, aki talán még többet tud majd a Petőfi-társaság érdekében tenni, mint a mennyit Pekár vagy Eötvös tett volna.

Tehát örömmel vehetjük Herczeg Ferenc megválasztását, mert a társaság érdekében az ő működése esakis eredménydus lehet.

*

+ **Nyomdász-estély.** Azok, a kik éjjel-nappal a felvilágosodás szelleméhez vezető uton a tüdő, az egészségrontó fizikai munkát végzik: a nyomdászok is rendeznek minden évben mulatságokat. Ugy a nyári, mint a téli mulatságaik rendszeresen sikerülni szokott.

Most is a páratlan módon izlées könyvalaku meghívó elárulja azt a szemenszedett élelmességet, ami az estély fényes sikerét már előre is biztosítani engedi. Oly kedves benyomást gyakorol a meghívó, hogy akinek kezébe jut, hát okvetlen elhatározza magát arra, hogy a nyomdászok, a felvilágosodás szellemének e fizikai munkát végző osztályának az estélyén részt fog venni.

A táncot megelőző szórakoztató masorról és jó cigányról nagyon természetes, hogy: gondoskodva van.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Kéziratokat nem adunk vissza. Folyóiratunkat érdeklő szellemi közlemények Arad, Szabadság-tér 16. szám alá ezimzendők.

e, M. Arad. Szerkesztőnk ír verset *Liptófalvy* István név alatt. Némelyszor *Stella* álnévet használja, de ezt nagyon ritkán és esakis verseknél: Örvendünk, hogy a „Nemesség” című vers tetszett.

Nem közölhetők. Könyörtelen tél. — Bálí smokkok. — Kenyér. — Téli dalok. — Farsangi dal.

A többi kéziratról a jövő számban.

EMKE gyujtót kérjen mindenki!

Mi aradiak Budapesten a New-York kávéházban találkozzunk.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Meghívás

az „Aradi Első Takarékpénztár”

részvényeseinek

vasárnap, 1903. évi február hó 1-én délelőtt 10 órákor

az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

62-ik rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 28. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1902. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az alapszabályok 29. §-ának rendelkezése szerint:
 - a) a társulati elnökök,
 - b) 6 igazgatónak,
 - c) 3 felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak,
 - d) 12 bíráló bizottsági tagnak, és
 - e) 14 igazgató-választmányi tagnak három évre történő megválasztása.
4. Netaláni indítványok. (Alapszabályok 23. § a.)

159

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. cz. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkértnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványukat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásukat **1903. évi január hó 31-ig** az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letétmenyvezni sziveskedjenek.

Aradon, 1903. évi január hó 12-én.

Az igazgatóság.

Bleier Mór hirdapelőfizetési és hirdetési irodája Andrassy-tér 8.

Pilseni sör

a városi

söresarnokban Atzél Péter-utca 3. szám.

(Szinház épület.)

Telefon szám 493.

Czirkál Géza

asztalos

a szinházzal szemben.

Egyenes szabásu

FÜZŐ

egyedül

Pilcz Irmánál

készül

Arad, Deák Ferencz-utca 30.

Legszebb bali belé-
pök 3-95, 4-25, 5-90.
7-50 árban.

Fehér ajour batisz-
tok 19, 21, 27 és 35
krajczár.

Telefon szám 10

Hoffmann Sándor

a fecskéhez

Aradon, Szinház-épület.

Telefon szám 10

Legujabb legyezök
23, 50, 70, 95 kr.
óriási választékban.

Csipkék, betétek és
mindenféle ruhadi-
szek legnagyobb vá-
lasztékban.

A NÁDOR-féle

padlófénymáz

a legjobb.

ELITE

kávéház és mulató

naponta kitünö cigányzene.

reggelig nyitva.

ALFÖLD

1/4 évre 1 korona.

Kedvezményes árban ren-
delhető meg

Bleier Mór

hirdap előfizetési irodájában
Arad Andrassy-tér 8.